

érzés. Meggyőzöttnek lenni fejlődés. Két törvény van bennem. A jóra indító éneket meg kell védenem a rosszra hajló énektől. Ez a jó-rossz olyan kettősségünk, amely szabad döntéseimet teszi lehetővé. Ennek alapján mondhatom magamnak bűnömet, és vallhatom magamnak erényemet is. Mindkettőért hálát adhatok Teremtőmnek. Külső támadás esetén, amit én annak élek meg, védekezésem természetes reakció. Beteges lenne az érzékenységem, ha azt is támadásnak gondolnám, ami szempontok és személyiségek természetes ütközése. Az ütköztetések csiszolódásomat gyümölcsözhetik. Ezekről nem elmenekülni kell, hanem érzelmentességre törekvően vállalni, sőt kezdeményezni kell. Az önsajnálát és sebeim nyalogatása csak addig tartson, míg észre nem térek, minél rövidebb ideig. Önuralmam elvesztése azt mutatja, hogy érzelmeim elsodortak. Ha kell, számoljak tízig? Ha kell, tízszer tízig. Meg kell ugyanis mentenem magam az érzelmek és a parttalanságok kapcsolatokat pusztító áradatától. Ha a rám bízott értékeket védem, megvédődöm magam is. Az örök életem, boldogságom bizonyosan. Itt a földön megvédődik hit-hűségem, belső békém még akkor is, ha keresztre feszít ez a világ.

MERZA JÓZSEF

A KÖVETKEZŐ LÉPÉS 1....

Remény egy új életben

Hozzád emelem a lelkemet, Istenem. Úgy jöttem színed elé, mint gyermek az Atyjához. Te neveltél gyermekségemtől fogva, Te álltál mellettem életem útján. Akkor is gondot viseltél rám, ha eltértem szándékaidtól, és Lelked által visszavezettél a jó útra. Örültél jó cselekedeteimnek és nagylelkűen megbocsátottad vétkeimet. Nagy vagy Te, Istenem, csodálatos és szeretetre méltó.

Szereteted vonzott testvéreim körébe ma is. Közöttük akarom megvizsgálni az életemet. Számot adni a múlttól és vállalni a jövőt. Mit tettem ajándékaiddal és mit szeretnék tenni azért, hogy hűségesebben gazdálkodjam a Tőled kapott talentumokkal. Évről-évre kezdőnek érzem magam, ha széttekintek megoldatlan feladataimon. Egy életen át kell ápolnom jól ismert hibáimat? Megszokott bűneimmel kell majd elébed állnom a számadás napján?

Vidámítsd meg szívemet, Istenem! Mondd el Lelked által, hogy van remény jobbá lennem, még sok szépet tehetünk együtt. Mondd el, hogy a tökéletlenség velem jár, mint hű szolga, aki figyelmeztet a gőg óráiban. Mondd el, hogy a Benned bízó előtt nincs lehetetlen, a hívő, szerető ember nagy dolgokra képes.

Kimondtad a szót: hinni és szeretni. Nem hiszem, hogy valótlan dolgokról beszélnek, amikor elmondom: itt van életem fő gondja. Hinni akarok, képes is vagyok rá, s mégis: ez a hit a gyakorlati életben nem több az első tanítványok kicsinyhitűségénél. Hallgatok – mert nem elég erős a hitem, elkönnyelműsködöm a dolgokat – mert nem elég komoly a hitem, elhanyagolom tennivalóimat – mert nem felelősségteljes a hitem, nincsenek alkotó kezdeményezéseim – mert nem elég találékony a hitem.

Szeretnék, akarnék szeretni – de kevés hozzá az erőm. Beszélni róla szép, vállalni derék dolog, de tenni, megtenni nagyon nehéz. Goromba embereknek szelíden válaszolni, fanyar vagy gyanakvó arcokra mosolyogni nehéz, jaj, nagyon nehéz. Lassítani, ha törzúz a sodrás, gyorsítani, ha bénít a tehetetlenség: nehéz, jaj, nagyon nehéz. Elszakadni attól, ami ranghoz, gazdagsághoz csábít: nehéz, jaj, nagyon nehéz. Szépen szavalni testvéreim körében, jól cselekedni a feldobottság óráiban, lehet szép és vonzó. De van-e benne érdemem? Ér-e annyit, hogy megvásárolhassam vele örök életemet?

Ha őszinte akarok lenni magamhoz és testvéreimhez, akkor azt mondom: nincs másom, csak a reményem. Kicsinyhitűen és tökéletlen szeretettel jöttem ma Hozzád, mint már annyiszor, Istenem. Gazdag vagyok a világi vágyakban és szegény az isteni erényekben. Hallgasd meg reménykedő gyermekedet, Uram! Az egyetlen kincsem, hogy kusza, szétszórt vágyaim és jóra való gyengeségem közepette él bennem a remény: leszek még jobb ember is, mint ma vagyok, fog az én szívem is nyitni még. Nem veszhetnek kárba a bűnbánat óráiban hullatott könnyeim, nem lehet hiábavaló az igyekezet, amivel elnyöszörgöm: Istenem, hová menjek máshová? Rajtad és testvéreimen kívül nekem nincs más világ. Üdvösségem, megmentődésem csak itt található meg. Istenem, miért nem segítesz jobban, hogy felülkerekedhesek önmagam gonoszságain?

Ugye nem érzed magányos lelkizésnek, amit mondtam? Nem érzed illetlennek buzgó testvérek találkozájának előestéjén ezeket a szavakat? Végző soron lehet, hogy nem a legjobbat mondom, viszont mégsem lehet véletlen, hogy egy hosszú ideje

közösségekben élő embernek éppen ilyenek a gondolatai. Ha testvéreim nem hatódnak meg tőlük és nem találják fennköltnek, akkor még mindig elemezhetik: vajon mi indította az elmélkedőt arra, hogy így imádkozzék.

Senki sem tudja jól elemezni önmagát, valamiben azonban mégis igaza lehet. Miben van nekem igazam?

Közösségekben élő ember vagyok. Alig vannak magányos pillanataim. Felébredek, vagy felébresztenek családom közösségében és hamarosan indulok a munkában egy közösséget alkotó emberek közé. Időről-időre tagja leszek bokrunk ilyen vagy amolyan jellegű kisközösségének. Szülőkkel találkozom hittanórákon, zongoraórákon, az iskola kapuja előtt tanítás vagy napközi után. Délután vagy este hazamegyek. Emberi kapcsolatok tartós vagy ideiglenes szövetének vagyok egy szála. Mit érek én ebben a szövetségben?

Annyit, amennyire képes vagyok e kapcsolatokat létrehozni, fenntartani, erősíteni. A szeretet szálait fonogatjuk, amikor emberekkel találkozunk. Alapvető, minden más kapcsolatot megalapozó vonatkozás az, hogy szeretnem kell a másikat, akár a családban, akár a munkahelyen, akár a közösségekben találkozom velem.

Találkozunk és egymásra nézünk. Mosoly és öröm sugárzik szememből, vagy fáradtan, laposan, közönyösen pillantok rájuk? Egymásra nézünk és megszólalok. Mit mondok nekik? Miről vallana beszélgetésünk jegyzőkönyvének nyelvi elemzése? Mi lehet a szívemben, ha csak szürke, fáradt, általános szövegeket vet föl a beszéd hullámváza? Mi van bennem bőségben, miről árulkodnak a mondatok?

Lelkizek. Egyszer, legalább egyszer egy évben lelkezni is kell. Lelkizek, mert szent haraggal utálok azt a tökéletlenség tengert, amit egy év alatt létrehozok magam körül. Lelkizek, mert ez a tökéletlenség tenger fásztja szűkebb és tágabb környezetemet. Várnak tőlem valamit családomban, várnak tőlem valamit munkatársaim, várnak tőlem valamit testvéreim, kezdők és haladók – és nem kapják. Látom, hogy várnak tőlem házastársi, szülői, testvéri, felebaráti szeretetet és nem kapják. Várják, várják – a legjobb esetben megúnják a várást és nagyrabecsülésük kifejezésével elmennek másfelé.

Mire jó az élet, ha nem hasznos másoknak? Jézusnak még az igája is hasznos, nekem meg az igyekvésem is gyakorta haszontalan. Félresikerült, bántó, erőltetett, kényszeredett, vagy nevezzük így: fásztó. Fásztó,

mert egy kicsinyhitű, szeretni gyenge ember igyekezetése.

Olyan lesz a közösség, amilyen az, aki csinálja. Meg nem fegyelmezett életem rendetlenségei virágzanak ki közösségi életemben. Nem tudok időben lefeküdni és időben felkelni? Mit várok, miféle rendet tanulnak tőlem gyermekeim? Nem tudok határidőket betartani? Munkatársaim és testvéreim látják szétfolyó tevékenységem kárát. Nem vagyok őszinte? Tudat alatt is burjánzik majd körülöttem az elhallgatás, képmutatás levegője. Nem tudok Veled beszélgetni Istenem? Várhatom, hogy valakit meg tudok tanítani a Veled társalgásra, vagy bárkinek is kedvet csinállok hozzá?

Újból fel akarom ismerni belső és külső feladataimat, Istenem. Mire küldtél, mire való az életem? Mivé kell lennem itt, belül, hogy belül is és kívül is az lehessen, aminek szántál engem. Befelé és kifelé is egyaránt nézni akarok, hogy mindkét oldal alakuljon, és alakulva kölcsönösen segítse egymást. Harmóniára törekszem. Az legyen kívül, ami belül is van. Nem akarom becsapni a feleségemet, gyermekeimet, testvéreimet, munkatársaimat! Ezen az estén hitet teszek amellett, hogy csak az igazat szabad mondani ezekben a napokban. A lelkigyakorlat vizsgálódás, felismerés, elhatározás. Amit ezekben a napokban megvizsgálok, legyen az saját bensőm, családom, munkaviszonyom vagy egyházam és benne bokrunk, azt a tőlem telhető legnagyobb valóságérzéssel, becsületesen, elfogulatlanul szemlélem, hogy megismeréséből helyes feladatokhoz jussak. Drága az örök életem, de még a földi is, hamis álmokért, bolondos elképzelésekért, vagy másoknak káros célokért nem szabad elveszítenem. Megígérem hát Neked, hogy nem ködösítem el megismerésemet, önzően összetákol gondolatokkal nem vakítom meg lelki szememet. Helyesen akarok látni, Istenem!

Győzd le bennem a restséget. Az anyag, a testi és szellemi anyag eredendő tehetetlenségét. Erősítsd akaratomat, hogy megragadjam a meglátottakat és kemény munkával törekedjem majd megvalósítani az életemben. Ez a lelkigyakorlat más, mint amin eddig részt vettem. Ezekben a napokban, még ha magammal kezdem is a vizsgálódást, azt azért teszem, hogy felismerjem tennivalóimat a Téged keresők közösségében. Nem csak magamért és szűkebb körömért van az életem, hanem Érted is és Országodért. Azért akarok jobb, tökéletesebb és Neked tetszőbb lenni, hogy építhessek, összegyűjthessek, megőrizhessek Neked Országod, embereket. Felajánlom magamat úgy, amint most vagyok. Tégy engem hasznos

munkásoddá. Formálj tovább ezen a négy napon, és ne hagy abba soha többé, amíg élek. Tudom, hogy életem nem az enyém, mert Tőled kaptam és Neked adom vissza. Add, hogy ez az élet úgy térjen vissza Hozzád, hogy örömet, boldogságot adott azoknak, akikkel a földön találkozott.

Tizenöt testvéremmel fordulok Hozzád ezen az estén, Uram! Ha jól meggondolom: különb együtttest is választhatnál volna, nem is egyet ebben az országban, mint mi vagyunk. Bátrabbat, célratörőbbet, okosabbat is, jobbat is. Mégis, mi vagyunk most itt. Mit tehet ez a közepes színvonalú társaság a Te dolgaiddban?

Ahogy kimondom a színvonal szót, már tudom: emberileg gondolkodom előtted, aki halászokra, vámosokra, sátorszövökre, szakképzetlen fiatalemberekre, megjavult utcalányokra bíztad ügyedet és nem kértél egyéb garanciát, mint Péter szangvinikus hűségét, Magdolna lábadozó boruló zokogását, János kebledre hajló vonzalmát. Bennem még zajong az otthon hagyott világ, fáradt is már a fejem. A Te békédben akarok ma elaludni, többet már nem gondolkodom, nem is tépelődöm. Neked adom az első éjszaka álmát. Végy karodba engem, őrizd pihenésemet. Holnap majd vezess új utakra, új igazságokra, új szeretetre, új lobogásra. Új testvérekhez, új barátokhoz, földi és égi országod új látomásához.

GROMON ANDRÁS

KEDVENC KÖZHELYEINK –

AVAGY AZ ÖNZÉS NÉPSZERŰ IDEOLÓGIÁJA

Az ember legyen modern!

Más megfogalmazásban: Az ember legyen korának gyermeke! – A „kor” elsősorban időfogalom, időhatárokat jelöl, de mivel sosem helytől elvonatkoztatva élünk egy korban, hanem mindig valahol, meghatározott helyen, ezért a „kor” gyakorlatilag az idő- és térkoordinátákat egyaránt magában foglalja. Modernnek lenni tehát annyit jelent, mint adott idő- és térkoordinátákon belüli normák szerint gondolkodni és élni. Mivel egy-egy ember életében gyakorlatilag csak az idő a változó elem, a modernségben összefoglalt normák az idő múlásával

változnak. Kevésbé fajsúlyos szóval modernség helyett divatot is lehetne mondani. Ezért a közhely így is szólhatna: Légy divatos! – ne csak öltözködésedben (elsősorban talán ne is abban), hanem eszméidben és viselkedésedben is!

Ez utóbbi megfogalmazásban már meglehetősen nyilvánvaló a közhely mondanivalója, s annak súlyos negatívumai.

A helyes cselekvés normája e szerint nem az Igazság, nem az, ami Jó, hanem az aktuális és helyi „igazság”, az adott környezet felfogása szerinti „jó”. Úgy is lehetne mondani: a normát nem az Eszmék szabják meg és alkotják, hanem a mindenkori környezet közgondolkodása mint Tény. (Ez persze azt is jelenti, hogy a szó igazi, „filozófiai” értelmében nem is beszélhetünk itt Eszméről, Értékről, Normáról, hiszen – minthogy tudatos mássá lenni akarás nélkül az ember úgymint ugyanolyan, mint a környezete – e közhely lényegében azt mondja: Légy olyan, amilyen vagy!...) Végül úgy is lehetne mondani: eszerint a norma nem belülről fakad, hanem a külsőségek határozzák meg, azaz nem az ember saját normája, hanem mások normája...

A második súlyos negatívum ebben a közhelyben az a bennfoglalt tartalom, amelyet így lehetne megfogalmazni: „Ne lógj ki a sorból!” Légy modern, légy divatos, légy olyan, mint a többiek! Ez nemcsak morális katasztrófákat eredményez (az egyes ember életében és a társadalom egészének életében egyaránt), hanem egyszerűen megöli az egyéniséget, ami az egyén tragédiáján túl, hosszú távon, a társadalom tragédiáját is okozza. A „Légy divatos!” látszólag színességet jelent, ténylegesen azonban a „Legszebb szín a szürke!”-elv megtestesítője...

A harmadik negatívumot valahogy így lehetne megfogalmazni: „Alkalmazkodj a mindenkori közvéleményhez, a mindenkori uralkodó széljáráshoz!” Kicsit durvábban (ha úgy tetszik: pontosabban): „Légy köpönyegforgató!” Mivel a modernség, a divat időről-időre változik (e „felgyorsult világban” nagyon is gyakran), a „Légy modern!” alapelv vállalása szükségképpen hordozza magában a köpönyegforgatást. Magyarországon ez az alapelv csak 1940 és 1950 között a következő színeváltozásokat kívánta meg: Légy [püspök]lila, [nyilas]barna, [kommunista]vörös!

Együtt kell üvölni a farkasokkal!